

Ágacska vagy Létra

Karsai Kinga

Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar

Szobrász szak 4. évfolyam

Colin Foster DLA, egyetemi tanár

Munkám egy hosszú folyamat végeredményeként született meg. Kezdetben játékosan, építőkocka-szerűen használtam a talált kis fa elemeket és két olyan tárgyat párosítottam össze, melyek a mindennapi életünkben részt vesznek. Így létrehozva egy új jelentéstartalmat, persze elvonatkoztatva ezeknek a használati jellegétől, és magával, mint kispasztikával foglalkoztam. De mivel a létra egy ősi motívum foglalkoznom kellett a jelentéstartalmával. A létra felfelé haladást mutat, a szék pedig egy fajta röghöz kötöttséget, így formai és jelentésbeli feszültséget okozva. Kezdetben ez volt ami el kezdett foglalkoztatni, ez a feszültség, a két motívum viszonya, az a kettőség, amely az emberekben is megtalálható, és bizonyos szituációkban tapasztalható, elinduljak vagy sem. Miután megvoltak a saját gondolatok és érzések, el kezdtem olvasni a motívum után, főleg a létráról találtam anyagot, a szék inkább, mint használati tárgy van jelen.

A létra sok helyen megtalálható, képzőművészettől az irodalomig. Jákob lajtorjája: a földtől az égig érő létra, melyet Jákob látott bételi álmában. Krisztus mennybemenetelének előképe. Áttételesen a bábéli toronyra is utal, annak mintegy pozitív ellenpontja, mely azt fejezi ki, hogy az ember akkor jut el Istenhez, ha Isten létrát készít számára. A legrégebbi ábrázolások a katakombafestészetben maradtak ránk. Az ábrázolásokon az alvó Jákob mellett angyalok járnak föl és alá az égig érő létrán.

Egy személyes találkozás alkalmával újabb kérdések vetődtek fel, nyári művésztelep során talákoztam Szöllőssy Enikő szobrászművésszel, ahol alkalmunk volt megismerni a munkáit, melyekkel rokonságot éreztem, motívumban és anyagban. Ő is sokat dolgozott bronzsal, és létrával mint motívummal. Nekünk is kellett tartani prezentációt, arról hogy eddig miket csináltunk, mivel foglalkoztunk. Vetítettünk képeket, és az akkor még kezdetleges állapotban lévő létrákat megmutattam. Miután készen voltunk, megkérdezte, hogy miért azzal foglalkoznak ma a művészeti hallgatók, amivel már ő is foglalkozott, de jóval korábban.

Felvetődött bennem a kérdés, miért is fontos ez számomra, mivel tudnám magamévá tenni, a saját létrámmá alakítani. A folyamat során kialakult, az anyagság érdekelt jobban, a motívum másodlagossá vált. A földdel való installálás mellett döntöttem, mely sosem egy végleges képben rögzíti a látványt, hanem az adott térnek megfelelően alakíthatom ki a teret a szobroknak, ami egy felől nehéz, hiszen mindig változtatni kell, az adott térnek megfelelően, de a föld feltölti azzal a dologgal, amit eddig hiányoltam. Megtapasztaltam, hogy az anyagok is beszélnek, az összepárosításukat pedig tudatosan kell kezelni. A bronz egy stabil

maradandó dolog, a föld mellyel beterítettem , múlandóságot sugároz. Az összhatásban benne van az a kettősség, ami már kezdetben is érdekelt, anyagban és jelentésben is.

Korábban már olvasott sorok között találtam hasonlóságot: „Izzó mezőbe tűzdelt árva lécek”¹

A munka

Sok vázlat készült, segítségemre volt ebben, hogy gyorsan megszülettek az új variációk, melyek kijelölték a haladás útját. Megtaláltam a számomra megfelelő formát és arányrendszert, már csak azzal kellett foglalkoznom, hogy tartós anyagba vigyem át az elképzeléseimet, hiszen a tervek sérülékenyek voltak, és sok meg is semmisült, viszont a tanulságok, amiket általuk nyertem, mind összegződtek a végleges szobrokban.

Elkezdtem a gyakorlati problémákkal foglalkozni. Korábban dolgoztam már bronzsal, viaszveszejtési technikával. A viasszal való munka közel áll hozzám, mert sok lehetőséget rejt magában. Lehet lapokat öntve konstrukciókat építeni, vagy tömegben gondolkodva mintázni, finom részleteket kibontani - elbírja az anyag -, vagy felhevítve bemártani különböző anyagokat, így felveszi az adott formát, még a megmerített ágak felületét is.

Felhevítve a méhviasz még több lehetőséget enged meg.

Miután megismertem ezeket az eljárásokat, bátrabban nyúltam az anyaghoz és kísérletezni kezdtem.

Gyűjtöttem vékony, zsenge ágacskákat, melyeket forró viaszba mártva egyből összeépítettem. Így egymás után sok létrás szék született, mindnek más lett a karaktere, ezt az organikus formák adták. Mikor elkészültek, hosszabb időt vett igénybe a technikai átgondolás, és a törekeny formákhoz a szintén viasz öntőrendszer elkészítése. Ezt nagy gonddal kell elkészíteni, hogy a bronznak sima útja legyen az öntés során, minél érzékenyebb a forma, annál fontosabb a rendszer kidolgozottsága, hogy kijöjjenek a vékony részletek is. Alberto Giacometti nyúlánk, égbemeredő alakjai lenyűgöző technikai bravúrról árulkodnak.

Ez után elkezdtem a beformázást, majd sor kerülhetett az öntésre. A munka nagyobb részét ez az idő töltötte ki, először egy forma került öntésre, majd további négy. Érdekes volt tapasztalni, hogy az öntési folyamat és a forró anyag milyen hatással volt a plasztikára. Mikor kibontásra kerültek, kisebb torzulások és hiányosságok voltak megfigyelhetők. Néhol visszaköszönt az eredeti anyag felülete - ahogy az ágakon indák kúsznak -, de nagyobb

¹ Pilinszky János: Apokrif XI.

részben átalakult. Mivel fontos volt számomra az, hogy visszaidézzem az eredeti anyagot, tovább dolgoztam rajtuk, de nem gépekkel, hanem reszelőkkel, hogy megőrizsem az öntési felületet .

Tartós anyagban láthattam az átalakult munkámat, most már nem voltak sérülékenyek, viszont könnyedséget és törekenységet sugároztak magukból, ami az eredeti elképzelést vissza hozta. Megtaláltam a megfelelő színt, zöldes, néhol barnás árnyalatokkal dolgoztam. Egy-két helyen tűnik fel a bronz hatása, a patina erről eltereli a figyelmet. Bár ez gyakori patinázási módszer, ebben a kontextusban új értelmet nyert, és ezt fokozza az installálás, a padlóra kiterített föld: mintha éppen abból nőnének a magasba.

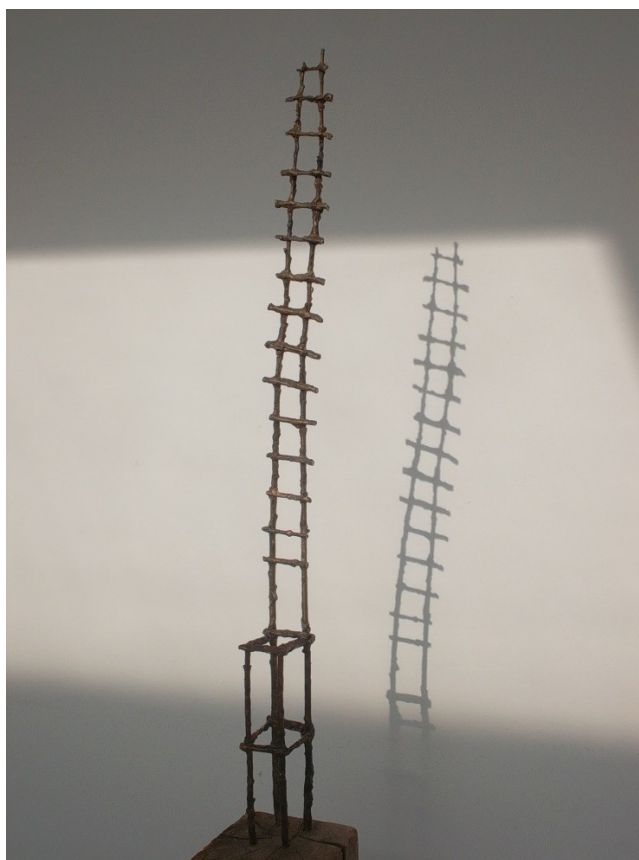
Ezt megelőzte még számos kompozíciós kísérlet. Az elején a hagyományos formákhoz nyúltam, posztamensre helyezem el a szobrot, jobban hangsúlyozva annak légies jellegét. Így túl magányosnak találtam őket, szerettem volna, ha kommunikálni kezdenek egymással, ezért egy asztalon elhelyezve őket játszottam a távolsággal, az egymáshoz való viszonyokkal, sokszor kitolva azokat. Figyelembe véve azt, hogy mi az a „keret” ami között még működik a vonzás. Ez sokszor túl nagy szabadságot adott.

A föld

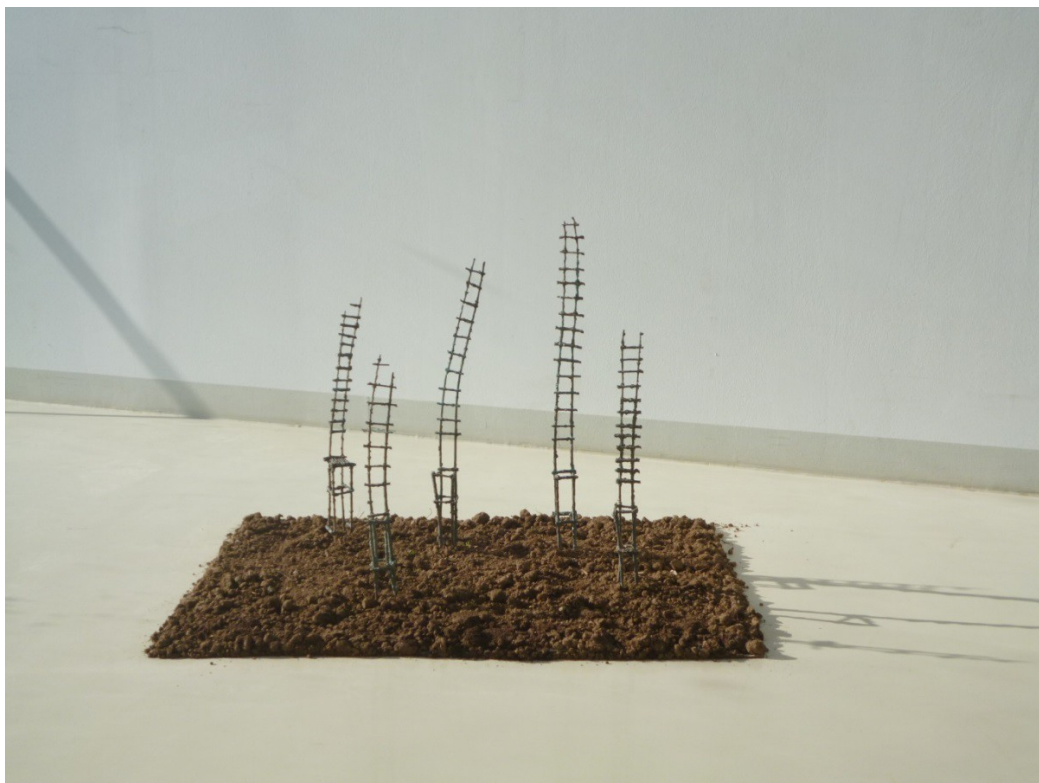
Kaptunk egy lehetőséget a pécsi botanikus kerttől egy kiállításra, ahol megadott térben kellett elhelyezni a munkáinkat. Itt találtam rá a megoldásra. Az üvegházban, növények között kerestem a helyüket. Nem akartam, hogy elveszenek, ezért olyan helyet kerestem, ami kiemeli a szobrokat. Középen egy nagy kiterjedésű betonozott emelvény megfelelő lehetőséget adott erre. Egy ablak nyílt erre a részre, ezen keresztül lehetett betekintést nyerni a helyiségbe, és itt kezdtem keresni az a teret, azt a keretet, ahol működnek az elképzeléseim. Az ablak segített ebben, megteremtette a valós keretet. Kijelöltem egy területet, ahová földet terítettem le, ebbe szurkálva a bronzokat, mintha ágacskák lettek volna. Érvényesítve méretüket, kaptak egy önálló teret. A kompozíciót áthelyeztem a padlóra, megtartva az egy méterszer hetven centiméteres téglalap formát, mely ez adott térnek megfelelően alakítható, hiszen nem rögzített.

1. Képmelléklet

2. Képmelléklet

3. Képmelléklet

4. Képmelléklet